

INSTRUCCIÓ 1/2009, DE 15 DE JULIOL, DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE RELACIONS LABORALS REFERENT A L'APLICACIÓ DEL REIAL DECRET 396/2006, DE 31 DE MARÇ, PEL QUAL S'ESTABLEIXEN LES DISPOSICIONS MÍNIMES DE SEGURETAT I SALUT APLICABLES ALS TREBALLS AMB RISC D'EXPOSICIÓ A L'AMIANT

Observacions

Aquesta Instrucció és d'aplicació a tot allò relacionat amb els treballs amb risc per amiant, juntament amb el que s'indica en la Instrucció 2/2006 de la Direcció General de Relacions Laborals per a la gestió del Registre d'Empreses amb Risc d'Amiant (RERA) i dels Plans de treball amb amiant, de data 22 de novembre de 2006.

1 AUTORIA DEL PLA DE TREBALL AMB AMIANT

1.1 Supòsit que l'empresa disposi d'una organització preventiva pròpia amb la disciplina d'higiene industrial

Servei de prevenció propi

Està establert en l'article 31.3 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals, que els serveis de prevenció han d'estar en condicions de proporcionar a l'empresa l'assessorament i el suport que necessiti, segons els tipus de riscos que hi hagi, pel que fa a l'avaluació de riscos i als plans i els programes d'actuació preventiva, entre d'altres tasques.

En el cas que l'empresa disposi de servei de prevenció propi, aquesta obligació està relacionada amb el que s'estableix en l'article 15.2 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, que aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció, on s'indica que els serveis de prevenció propis han de comptar com a mínim amb dues especialitats o disciplines preventives, desenvolupades per experts amb la capacitat requerida per a les funcions a desenvolupar, i que aquests experts han d'actuar en forma coordinada, en particular en relació amb les funcions relatives al disseny preventiu dels llocs de treball, la identificació i avaluació dels riscos, els plans de prevenció i els plans de formació dels treballadors.

Aquests requeriments permeten afirmar que ha de ser el servei de prevenció propi qui ha d'avaluar els riscos i ha d'efectuar la planificació de l'activitat preventiva referent a les disciplines que tingui assumides com pròpies. Per tant, si l'empresa té assumida com pròpia la disciplina d'higiene industrial, ha de ser

un tècnic d'aquest servei, amb formació per efectuar tasques de nivell superior en dita disciplina o especialitat, qui ha de redactar el Pla de treball amb amiant.

Treballador designat

En el supòsit que l'empresa assumeixi la disciplina d'higiene industrial mitjançant un treballador designat amb formació per efectuar funcions de nivell superior en dita disciplina, aquest ha de ser qui redactarà el Pla de treball amb amiant.

1.2 Servei de prevenció aliè

S'estableix en l'article 30 de la Llei 31/1995 que, en compliment del deure de prevenció, l'empresari ha de designar un o diversos treballadors perquè s'ocupin d'aquesta activitat, ha de constituir un servei de prevenció o bé ha de concertar aquest servei amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa.

D'acord amb el que s'estableix a l'article 19.2 del Reial decret 39/1997, els serveis de prevenció aliens han d'assumir directament el desenvolupament de les funcions senyalades a l'article 31.3 de la Llei 31/1995 (dissenyar, aplicar i coordinar els plans i els programes d'actuació preventiva, avaluar els factors de risc, determinar les prioritats de les mesures preventives, informar i formar els treballadors, etc.) que han concertat.

Per això, en el supòsit que l'organització preventiva pròpia de l'empresa no assumeixi la disciplina d'higiene industrial, el servei de prevenció aliè concertat ha de ser qui obligatòriament efectui els Plans de treball amb amiant i un tècnic de nivell superior en la disciplina d'higiene industrial d'aquesta entitat qui els redacti.

No és possible, normativament, el contractar la redacció del Pla a professionals, tècnics d'higiene industrial, aliens a l'organització preventiva de l'empresa (treballador designat, servei de prevenció propi o servei de prevenció aliè).

2 FORMACIÓ DELS TREBALLADORS

2.1 Formació establerta al Reial decret 396/2006

a) Tècnic que la pot impartir

En l'article 13 del Reial decret 396/2006 s'estableix que d'acord amb l'article 19 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, l'empresari ha de garantir una formació apropiada per a tots els treballadors que estiguin, o puguin estar, exposats a l'amiant.

Atesa la gravetat dels riscos als que estan exposats aquests treballadors i a les característiques de les mesures preventives a adoptar, el personal que els ha d'impartir dita formació ha de tenir coneixements suficients de la problemàtica, i per això es requereix que sigui un tècnic amb capacitat per exercir funcions de nivell superior en l'especialitat d'higiene industrial.

b) Supòsit que l'empresa disposi d'una organització preventiva pròpia amb la disciplina d'higiene Industrial

Servei de prevenció propi

Entre les activitats que els serveis de prevenció han d'estar en condicions de proporcionar a l'empresa, establertes en l'article 31.3 de la Llei 31/1985, esmentat anteriorment, hi ha també la d'informar i formar els treballadors.

Pels mateixos arguments que els indicats en el punt 1 d'aquesta Instrucció, en el cas que l'empresa disposi de servei de prevenció propi i tingui assumida la disciplina d'higiene industrial, ha de ser un higienista d'aquest servei qui imparteixi la formació als treballadors amb risc per amiant.

Treballador designat

En el supòsit que l'empresa assumeixi la disciplina d'higiene industrial mitjançant un treballador designat amb formació per efectuar funcions de nivell superior en dita disciplina, aquest ha d'impartir la formació establerta en l'article 13 del Reial decret 396/2006 als treballadors amb risc per amiant.

c) Servei de prevenció aliè

Si l'empresa no assumeix amb mitjans propis la disciplina d'higiene industrial, la formació l'ha d'efectuar obligatòriament el servei de prevenció aliè concertat i també ha de ser un tècnic de dita especialitat d'higiene d'aquest servei qui imparteixi la formació especialitzada esmentada.

El servei de prevenció aliè no pot subcontractar la formació i informació dels treballadors amb risc per amiant a un higienista industrial que no pertanyi a l'entitat, doncs per impartir-la ja no es requereixen, avui dia, coneixements que puguin considerar-se especials per a un higienista, ni instal·lacions de gran complexitat. S'ha de remarcar que estem tractant de la formació dels treballadors establerta en l'article 19 de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals i en l'article 13 del Reial decret 396/2006, que ha d'estar centrada en el seu lloc de treball o funció, i no, per exemple, de la formació més especialitzada referent a la problemàtica de l'amiant que requereix un tècnic per poder impartir funcions de nivell superior en l'especialitat d'higiene industrial. A més, cal considerar que arran de la publicació de l'Ordre de 31 d'octubre de 1984, que

va aprovar el Reglament sobre treballs amb risc d'amiant, de la posterior prohibició del seu ús i, més recentment, de la publicació del Reial decret 396/2006, la problemàtica generada per l'amiant és de coneixement general per part dels tècnics prevencionistes, i preferentment per tots els higienistes industrials.

2.2 Altre requisit de formació per als treballadors que efectuïn operacions d'enderrocs i similars, dels sectors de la construcció i del metall

En el IV Conveni Col·lectiu General del sector de la Construcció s'exigeix als treballadors la formació preventiva desenvolupada per la *Fundación Laboral de la Construcción* o una entitat autoritzada per aquesta. Per això, en el cas de feines d'enderrocs d'edificacions i de desmuntatges de cobertes i d'altres elements dels edificis o conduccions d'aigua, etc., amb presència d'amiant, en les que sigui d'aplicació aquest Conveni, tots els treballadors hauran de rebre la formació corresponent que s'hi estableix.

De manera similar, en l'Acord estatal del sector del Metall, registrat per Resolució de 7 d'agost de 2008 de la Direcció General de Treball, s'exigeix als treballadors d'aquest sector, que efectuïn tasques relacionades amb la construcció, la formació preventiva desenvolupada per la *Fundación del Metal para la Formación, la Cualificación y el Empleo* o una entitat autoritzada per aquesta. Per al seu compliment, en les empreses que les hi sigui d'aplicació l'Acord i s'actui en les feines indicades d'enderrocs, de desmuntatges i similars, amb presència d'amiant, tots els treballadors, a partir de l'1 de gener de 2010, hauran de rebre la formació esmentada.

3 PROHIBICIÓ DEL DOBLATGE DE COBERTES DE FIBROCIMENT

L'activitat de doblatge de cobertes de fibrociment es considera prohibida pels motius que s'exposen seguidament:

Ja en l'article 4.2 de l'Ordre de 7 de desembre de 2001, que modifica l'Annex I del Reial decret 1406/1989, de 10 de novembre, que imposa limitacions a la comercialització i a l'ús de certes substàncies i preparats perillosos, s'indica que únicament és permesa la utilització dels productes, que contenen fibres d'amiant, quan estaven instal·lats o en servei abans de l'entrada en vigor de dita Ordre, i que segueix permès aquest ús fins a la seva eliminació o la fi de la seva vida útil.

Cal entendre per vida útil la durada estimada de funcionament que un producte, objecte o element pot tenir fent la funció per a la que ha estat creat. Per això, si una coberta necessita ser doblada amb una altra, la primera deixa de fer de coberta i per tan ha finalitzat la seva vida útil; llavors és d'aplicació la prohibició d'ús de productes amb amiant de l'Ordre indicada anteriorment.

Però, a més, dita prohibició es recolza en el que està reglamentat en el Reial decret 396/2006, primer perquè en l'article 4 "Límit d'exposició i prohibicions" es remet a l'aplicació d'altres disposicions normatives relatives a la comercialització i a la utilització de l'amiant; i segon perquè:

- Hi ha risc de trencament de plaques de fibrociment, amb emissió de fibres d'amiant, en transitar i treballar sobre aquestes per efectuar operacions.
- Donat que mitjançant l'operació de doblatge de cobertes que ens ocupa s'oculta l'existència de les plaques de fibrociment en naus industrials, dependències o locals que, a més, poden canviar de propietari o arrendatari, es fàcil que s'emetin fibres d'amiant per manipulacions o reparacions en la coberta, en desconèixer la presència d'aquest.

4 APLICACIÓ DEL REIAL DECRET 396/2006 A LES EMPRESES DE TRANSPORT DE RESIDUS QUE CONTINGIN AMIANT

4.1 Sobre l'àmbit d'aplicació del Reial decret

En l'article 3 del Reial decret, que regula el seu àmbit d'aplicació, s'estableix que és aplicable a les operacions i activitats en les que els treballadors estiguin exposats a fibres d'amiant o siguin susceptibles d'estar-hi, i especialment en el transport de residus que continguin amiant, entre moltes altres tasques.

4.2 Referent als Plans de treball amb amiant

La sol·licitud d'aprovació de qualsevol Pla de treball amb risc per amiant en el que es generin residus, ha d'incloure com a mínim les següents dades de l'empresa que efectuarà el seu transport: Nom de l'empresa, adreça social, Número d'Identificació Fiscal (NIF) i número del Registre d'Empreses amb Risc per Amiant (RERA).

La present Instrucció entrarà en vigor el dia 15 de setembre de 2009.

El director general de Relacions Laborals

Salvador Álvarez Vega

Barcelona, 15 de juliol de 2009